

In Oosterbierum vliegen de talen je om de oren. Tussen de klei-Friezen wonen Roemenen, Hongaren, Polen, Oekraïners en Syriërs

Elizabeth Vogelzang, Anne Roel van der Meer

Marian en Carmen Seviuc uit Roemenië zijn arbeidsmigranten, ze komen naar Nederland om geld te verdienen. Hij is industrieel schilder, zij werkt in de patatfabriek in Oosterbierum, het dorp waar ze samen met hond Mika nu bijna vier jaar wonen. Foto: Niels de Vries

Szervusz! Ah, goeie! Drum bun. Jó étvágyat. In Oosterbierum vliegen de talen je om de oren. Tussen de klei-Friezen wonen Roemenen, Hongaren, Polen, Oekraïners en Syriërs. Migranten die voor werk of veiligheid zijn neergestreken in het dorp vlak achter de Waddendijk. Niet makkelijk, wel mogelijk. „Elk moat plak ha, ja toch?”

Als je als paprikasnijder uit Hongarije, tomatenplukker uit Roemenië of Syrische vluchteling neerstrijkt in Oosterbierum, dan duurt het maar even en Johannes Wolbers (68) staat voor je deur met een welkomstasje. „Efkes goeie sizze”, zegt de vriendelijke dorpsman over zijn vaste ontvangstsactie.

In de aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen trekt de LC door de provincie om de stemming te peilen rondom de grote verkiezingsthema's. In deze aflevering van Verkiezingstour zijn we in Oosterbierum en hebben we het over: migratie en asiel.

„As ik nije minsken yn it doarp trasearje, gean ik der altyd efkes hinne.” Dan haalt hij een tasje bij dorps huis It Mienskar en stopt er van alles in. Een boekje over de Sint Joris Tsjerke, kaarsen van de school, een kaartje van de pedicure, de thuisopticien en houtenpennen.nl. „En efkes in flapper fan it doarsphûs fansels”, vertelt Wolbers. „Mei in bon fan fiif euro foar in bakje kofje of patat.”

Gastvrij zijn voor elke nieuwkomer. Hij vindt het niet meer dan normaal. „Net nijsgjirrich, mar belangstellend.” Het helpt om het dorpsleven plezierig te houden voor alle Oosterbierumers, weet Wolbers uit ervaring.

Migratie is een belangrijke factor in het dorp in de kop van Friesland. Van sommige dorpelingen stond de wieg niet achter de Waddendijk, maar in Hongarije, Polen, Bulgarije, Roemenië, Bonaire, Pakistan of Syrië.

Er was een tijd dat de Oosterbierumers ongelukkig waren met het aantal migranten dat neerstreek in hun woonplaats. Wolbers en Paul de Cock - destijds dorpsbelangvoorzitter - telden een jaar of acht geleden zo 115 migranten op het totaal aantal inwoners van 550.

Jonge Oosterbierumers grijpen mis op huizenjacht

Huisjesmelkers kochten goedkope woningen op en verbouwden ze zo dat ze per kamer konden worden verhuurd. Op papier telde zo'n huis vier bewoners, in de praktijk waren het er acht of tien. De Oosterbierumers trokken aan de bel bij de gemeente. Dit kon toch zomaar niet?

Jonge Oosterbierumers op huizenjacht vissen mede daardoor ook nu nog steevast achter het net. Ze kunnen niet uitvliegen of trekken noodgedwongen weg. „Wat oerbliuwt, binne huzen fan 5 ton. Net te beteljen foar de jeugd.”

Wolbers stapt de deur uit van zijn huis aan de Buorren en steekt schuin de straat over. „No, sjoch hjir”, zegt hij, wijzend op een leegstaand huis, prominent op de hoek van de hoofdstraat. Het pand stond een paar jaar geleden te koop voor 79.000 euro. „In snertpriis.”

‘In pear sketten yn de keamer en se freegje de haadpriis’

Een huisjesmelker was er als de kippen bij en verhuurde het in kamers opgedeelde pand aan een aantal arbeidsmigranten. „In pear sketten yn de keamers en do hast hokjes dêrst de haadpriis foar freegje kinst”, zegt Wolbers. In de woonkamer zijn de sporen van de opdeling nog te zien. „Hjir wennen net fjouwer minsken, earder it dûbele oantal.” Inmiddels staat het leeg. Het dak met groen overwoekerd, een buitenkeuken druppelend in de herfstregen en een stapel post op de mat.

De gemeente had lang weinig zicht op hoeveel mensen werkelijk achter de voordeuren van de huurwoningen huisden. Tegen ambtenaren zei Wolbers: „Dan moastst hjir moarns om healwei sânen komme om te tellen, dan stappe se stik foar stik yn 'e auto nei it wurk. 'Dan werken wij niet', wie it antwurd.” Inmiddels is op het gemeentehuis in Franeker ook de ernst doorgedrongen en zit Waadhoeke strenger op regels en handhaving en wordt gesleuteld aan nieuw beleid.

Dorpsman Johannes Wolbers legt contact met alle nieuwe Oosterbierumers. „Efkes goeie sizze.” Op de Kloostertuin smelten alle culturen samen. Foto: Niels de Vries

Plakkaten in het Pools, Roemeens en Hongaars: Niet parkeren

Op het pleintje bij de Buorren - „de mainstreet fan ús doarp” - stonden lukraak auto's geparkeerd. „Soks is net de bedoeling en jout ergernis.” Wolbers en De Cock maakten, afhankelijk van de nationaliteit op het nummerbord, plakkaten met daarop in het Pools, Roemeens of Hongaars het verzoek de auto elders op een parkeerplaats te zetten. Opgelost.

Vaak is het een kwestie van communiceren en uitleggen wat de mores in het dorp zijn, zegt Wolbers. Zo vertelt hij nieuwkomers altijd hoe het werkt met afval. Op maandag zet iedereen zijn container aan de straat. De ene week de groene, de andere de grijze. „Dan sis ik: gjin grize pûden yn de griene en ek net los oan 'e dyk sette.” Wolbers neemt de bewoners mee de straat op en laat zien waar ze hun bakken moeten aanbieden. „Lytse dinkjes, soks is net botte dreech. Gewoan efkes fertelle.”

Het aantal migranten in Oosterbierum bedraagt momenteel minder dan 20.

In gesin op de keale betonflier

Wolbers stapt op nieuwkomers af, heet ze welkom en vraagt gelijk of ze ergens hulp bij nodig hebben. Hij zou willen dat de overheid mensen ook meer bij de hand neemt. „In gesin libbe hjir op de keale betonflier, dy minsken hienen in hiele hege gasrekken.” Wolbers checkte bij de gemeente of een energiecoach misschien kon bijstaan. „Dat koe net samar fanwege de privacywet. Ik snap soks net. De gemeente kin minsken ek wolkom hjitte en se tagelyk wize op hoe't se help krije kinne dochts?”

De meeste arbeidsmigranten zijn zogenoemde 'short stayers', mensen die voor een paar maanden of weken naar Nederland komen om geld te verdienen met seizoenswerk. Vaak in de kassen, tuinderijen, bakkerijen en bij vervoerders. De groep heeft weinig wooneisen; een fijne slaapkamer is het belangrijkste. Waar ze precies wonen, is ondergeschikt en drang om te binden met een dorp is er daardoor amper. Veel van deze 'kortblijvers' spreken een paar woorden Engels en zij steken geen energie in het leren van meer. Communiceren gaat lastig. „*Yes en no en mei hannen en fuotten.*”

'In pear kreten, mar it jout ferbining'

Maar toch, als Wolbers nu langs de Sint Joris fietst, kan hij zo opeens „*Szervusz! Goeie!*” roepen tegen een voorbijganger op de stoep. Hallo in zijn memmetaal en in die van zijn Hongaarse dorpsgenoot. „Samar in pear kreten, mar it jout ferbining”, zegt de klei-Fries die Roemeense Oosterbierumers '*drum bun*' (goede reis) wenst als ze vertrekken naar hun thuisland. En bij de jaarlijkse burendagmaaltijd in It Mienskar na 'lekker ite' ook *jó étvágyat*, zegt tegen Hongaarse disgenoten. Eet smakelijk klinkt in het Hongaars als: 'jo eet wva jot'. Wolbers: „Of sa't wy hjir sizze: '*you eat a lot*'. ”

Aan de Doctor Jelle Zijlstraleane in het dorp woont nu bijna vier jaar het Roemeense echtpaar Marian (54) en Carmen (48) Seviuc met hun Roemeense straathond Mika. Hij werkt als industrieel schilder en zij bij patatfabriek Lamb Weston in het dorp. Het stel kwam naar Nederland om geld te verdienen. Een paar jaar geleden kochten de twee een lap grond in een plaats op 100 kilometer onder Boekarest en bouwden in etappes aan een nieuw huis. Hun pensioen.

Johannes Wolbers waait aan bij het Roemeense echtpaar Marian en Carmen Seviuc, dat met hond Mika bijna vier jaar in Oosterbierum woont. Foto: Niels de Vries

Met tien wildvreemden onder één dak

Voor Oosterbierum woonden ze een tijd in Sexbierum en daarvoor in Tolbert en Amsterdam. Ze werkten in de schoonmaak van hotels en plukten paprika's, komkommers en tomaten in kassen. Vaak woonden ze kamergewijs, met soms tien wildvreemden onder een dak. Nee, dan is hun huurhuis in Oosterbierum echt geweldig, vindt Carmen. „Het is heel mooi, we zijn fijn samen en hebben goede burenen.” Als ze in de zomer naar hun twee zonen gaan in Roemenië, past de buurman op de planten. „Echt super”, vindt Marian. „We willen hier nog wel tien jaar blijven.”

Begrip voor elkaars wereld en interesse in de ander zijn van levensbelang voor de leefbaarheid in een migratiedorp als Oosterbierum, zegt en ondervindt Wolbers. De niet-Nederlanders zijn ook leuk voor het dorp. „Bern boartsje en sporte mei-elkoar.” Het verbreedt de blik op de wereld. „It is nooit ferkeard om wat oars te sjen as je eigen groepke.”

Eigenlijk is dat van alle tijden zegt Wolbers, die geboren en getogen is in Oosterbierum. Toen hij jong was, kwamen er ook nieuwkomers. Destijds ging het om een nieuw Hoofd der School, om de vers benoemde dominee met zijn gezin of om 'bleekneusjes' uit de stad die naar de Friese klei kwamen om aan te sterken. Waaien nu flarden Hongaars en Arabisch over de Buorren, toen klonk het 'Hoog Hollands' van de nieuwelingen net zo exotisch voor de Oosterbierumers.

Ahmad zwaaide en riep ‘Ah goeie’ tegen duizenden Slachtelopers

Mooiste voorbeeld van hoe het allemaal los loopt als je oog hebt voor elkaar, is het Syrische gezin Sahhaf. Toen vader Ahmad in 2016 neerstreek in het dorp, stond Wolbers met zijn welkomsttas voor de deur om „even goeie te sizzen”.

Dorpsbelangvoorzitter Paul de Cock attendeerde hem erop dat de Slachtemarathon een paar weken daarna zou starten bij de Waddendijk en dat een lange sliert wandelaars langs het dorp zou komen. Ahmad wilde helpen en stond ‘s ochtends vroeg bij de start om de duizenden deelnemers op weg te helpen. „Hy glimke en fûn it prachtich.”

„Ik heb gelachen en gezwaaid en ‘hoi’ en ‘ah goeie’ geroepen naar de mensen”, vertelt Ahmad (53) thuis op de bank in het huis aan de Bauke Poelstrastrjitte waar hij en zijn vrouw Ghazwa (45) en hun drie dochters Nagham (20), Fatima (18) en Nour (10) met genoeg wonen.

De familie komt uit Aleppo. Toen in 2011 de oorlog uitbrak verloor Sahhaf, die begenadigd koperslager is, zijn inkomsten en zijn zaak. De stad kwam alsmear verder in de greep van oorlog en geweld. Toen er geen water en elektriciteit meer was, besloot hij in 2013 te vertrekken.

Sahhaf vluchtte via Turkije en met een wankel boot naar Griekenland en op allerlei manieren verder richting het noorden. Hij had Zweden als bestemming in gedachten, maar bij de grens met Nederland was zijn geld op. Hij belandde in Ter Apel. Binnen een paar maanden kreeg hij een verblijfsvergunning. Hij kreeg een brief waarin stond dat hij naar Oosterbierum kon. Daar was een huis beschikbaar. „Oosterbierum, waar is Oosterbierum? Friesland, hoe kom ik in Friesland?”, vertelt Sahhaf over zijn gedachten destijds.

„Mooie natuur. Mooi dorp. Lieve burenen. Mooie mensen”, zegt de Syriër blij over hoe hij werd ontvangen. Hij voelt zich nog altijd welkom. Het gezin werd herenigd. Ook Ghazwa en de dochters kwamen naar Oosterbierum. De meiden spreken vloeiend Nederlands en gaan met plezier naar school en werk.

Ahmad Sahhaf was in zijn thuisland Syrië begenadigd koperslager. Hij vluchtte voor de oorlog en woont met zijn gezin in Oosterbierum. Dit voorjaar kreeg hij dertig van zijn kunstwerken, die in 1993 op een expositie in Frankrijk waren tentoongesteld, weer terug. De familie Sahhaf is gelukkig in Oosterbierum, dat hen hartelijk heeft ontvangen. Foto: Niels de Vries

‘Wat je geeft is wat je krijgt’

„Oosterbierum voelt als een warm bad”, vertelt Nagham. Buren helpen spontaan en geven taalles. Andersom willen de Sahhafs ook iets voor het dorp betekenen. Ahmad meldde zich als dorpsbeheerder en deed onderhoud aan de heggen en plantsoenen. Ze meldden zich bij de Kloostertuin. „Contact en praten met mensen is belangrijk”, zegt Ahmad in het Nederlands. Dan in het Arabisch, vertaald door Nagham: „Wat je geeft, is wat je krijgt”,

Het was ook Ahmad, als moslim elke vrijdag trouw bezoeker van de moskee in Leeuwarden, die op een zondag met Wolbers meeging naar de protestante Sint Joris. Het voelde vertrouwd, vertelde de Syriër na afloop. „Jezus kende hy fansels ek út de Koran. Krekt as Abraham, dat is harren Ibrahim.”

Ghazwa helpt met de schoonmaak van de dorpskerk en kookt de lekkerste dingen voor de buren. De familie schuift ook aan bij de maaltijden in It Mienskar. „Sy binne net fan de baarch, dus dan hawwe we *kaassoufflé* en hin”, zegt Wolbers.

Migratie is een van de belangrijkste thema’s deze verkiezingen, het vorige kabinet viel er zelfs over. Moet er een maximum komen voor het aantal migranten? Moet er onderscheid gemaakt worden tussen vluchtelingen en arbeidsmigranten? En hoe worden nieuwkomers verspreid over het land?

Wie Wolbers' stem krijgt is nog geen uitgemaakte zaak. Het coalitiestelsel zorgt er uiteindelijk voor dat partijen die willen regeren water bij de wijn moeten doen, constateert hij. „De fraach is hoefolle wetter by hokker wyn.” Momenteel neigt hij naar de NSC van Pieter Omtzigt, die vindt dat het migratiesaldo jaarlijks netto op 50.000 personen moet liggen. Heel hard zal dat cijfer niet zijn, denkt de Oosterbierumer.

Ahmad Sahhaf was in zijn thuisland Syrië begenadigd koperslager. Hij vluchtte voor de oorlog en woont met zijn gezin in Oosterbierum. Dit voorjaar kreeg hij dertig van zijn kunstwerken, die in 1993 op een expositie in Frankrijk waren tentoongesteld, weer terug. De familie Sahhaf is gelukkig in Oosterbierum, dat hen hartelijk heeft ontvangen. Foto: Niels de Vries

‘Elk moat in plakje ha, hjir is noch genôch romte’

Naar asiel en migratie valt niet zwartwit te kijken. Arbeidsmigranten zijn keihard nodig om alle banen in te vullen. In de kassen, in de zorg, in de bouw. „We kinne net sûnder dy minsken, mar se moatte wol in hûs ha.” Bij het aantal vluchtelingen dat Nederland opvangt, laat Wolbers zijn hart spreken. „Minsken út Syrië, Afghanistan, Oekraïne. Dy moatte we in plakje jaan. Der is hjir genôch romte.”

Nederland kan en moet echt meer doen, vindt de Oosterbierumer. „Sjoch nei it tal minsken dat bygelyks Moldavië opfangt. Sjoch nei Lesbos en Itaalje. *Ten hemel schreiend*. ” Wolbers reisde in het verleden vaak met hulptransporten naar Roemenië en bracht onlangs goederen naar Oekraïne. „We roppe in hûsfestingsprobleem oer ús ôf, mar sokke minsken ha in plakje nedich. Wa binne wy om te sizzen: wegweze.”